

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma 20., v Ameriko 80 Din. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 Din., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M List vsaki mesec. Naročniki M. Lista dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno, letos za 5 Din. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvu Novin v Črensovcu, Prekm.

„Vredništvo i opravištvu Novin je v Črensovcu, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcu.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnega centimetra za ednok en dinar za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din., više od vsake reči pol dinara. Med tekstom je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača opravištvu „NOVIN“.

Nova vlada. — Volitve.

Krivicica je zmagala — a samo do časa. Čeravno je mela vlada večino, čeravno je štela pomagati invalidom, sirotam, kmetom, obrtnikom, pač celoj državi z dobrimi, pravičnimi zakoni — li je mogla odstopiti. Ustava naša veli, da je naša država parlamentarna ustavna monarhija. To je, da samo potom parlamenta se sme ladati, gda se more. Zdaj bi se mogla, ar je mela vlada večino i ta večina je pošeno delala — a ne je smela ostati pri tom pošenom deli. Razpisane so volitve, štere de vodila nova vlada, vlada Pašiča i Pribičevića, štera je v menjšini. Zakaj? Ka je zakrivila stara vlada? Napravila je predlog za zakon, šteri bi se mogo zglasti v parlamentu i poleg šteroga bi mogli vsi ministri, ki so se po krivici obogatili iz državne službe, pred sod postaviti, zapreti, njihovi krivični milijoni bi se pa mogli državi nazajpovrnuti. Toga zakona so se zbojali Pašičovi ptički i so rovali tečas i sagali tečas, dokeč neso dobili volilne vlade. Ta vlada je popolnoma srbska. Ni en Hrvat i Slovenec ne je v njej, ar se ne drži za Slovence demokrat dr. Žerjav. Toga ne je slovensko ljudstvo lani zebralo za poslanca, te dela za to, da Slovenci odstopijo od svojega maternoga jezika i od svoje vere; te je čakao tri tjedne v Belgradu proso pa molo Pašiča, naj ga vzeme za ministra, an de z Orjunci že pomagao pri volitvah. — I poslušnoli so ga. Dr. Žerjav je minister — a ne za slovenski narod. — Gledamo mirno v bodoče volitve, štere bodo po novom leti; narod, komi smo posvetili vse svoje trude, nesamo ka stanoviten ostane našoj stranki, nego pripela v naš tabor ešče lani zablodjene ovce. Z tem popolnim osvedočenjem idemo mirno na volitve proti Pašičovim radikalom i Pribičević—Žerjavovim demokratom.

Slovenskomi narodi!

Stopali smo po poti do samostojne Slovenije, do popolne ravnopravnosti i poštene uprave. Toda odstopiti smo mogli od te poti, čeravno smo meli z enakomislečimi Srbii Horvati v narodnoj skupščini večino, pa prepustiti usodo naših narodov trem hūdim dūhom: Pašiči, Pribičevići i Žerjavi.

Na te način je pali odprta pot nasilji i brezmejnoj pokvarjenosti. Sloboščina, pravica ino poštenost se jim morajo meknuti.

Stranke, šterim je zdaj izročena vlada, nemajo niti večine med ljudstvom. Da bi si to večino pridobile, bodo pozvani narodi na volitve. Vsa nasilna sredstva bodo vporabile, da dosežejo svoj cilj pa za daljšo dobo zapro vūsta narodom, šteri si želejo mir, red i sporazum.

Niti trenutek ne dvojimo, da slovenski narod svojih političnih idealov v novoj državi tudi pri teh volitvah ne bo zapūsto. Slovenska dūša, najširša sloboščina i vse-

stranska poštenost stojijo v vrsti slovenskih idealov med prvimi. Vsi ti ideali se dajo doseči z popravkom ustave i z zakonom.

Edno pa trebe za predstoječe volitve pred vsem povdariti: Spoštūvanje ljudske volje se mora jasno v ustavi zajamčiti! Tudi v toj smeri se mora ustava jasno i temeljito spremeniti! Ljudska volja mora biti gospod v vsakoj državi!

Sloboščine pri novih volitvah ne bo dosta. Ljudstvo bodo šteli prisiliti, da s pesjov poniznostjov kūšuje njihovo šibo i odobrava njihovo pokvarjenost, nepoštenost. Slovenski narod se sili ne bo uklono nikdar, nikdar!

Živela Slovenija! Živela sloboščina! Živela poštenost! Za njo v volivni boj!

Dr. Anton Korošec s. r.
Bedjanič Andrej s. r.
Brodar Janez s. r.
Falež Štefan s. r.
Gostinčar Jožef s. r.
Dr. Hohnjec Josip s. r.
Klekl Josip s. r.
Kranjc Davorin s. r.
Kremžar Franc s. r.
Kugovnik Jurij s. r.
Dr. Kulovec Franc s. r.
Nemanič Jožef s. r.
Pušenjak Vladimir s. r.
Stanovnik Ivan s. r.
Strcin Ivan s. r.
Sušnik Anton s. r.
Šiftar Geza s. r.
Škulj Karel s. s.
Vesenjak Ivan s. r.
Vrečko Jakob s. r.
Žebot Franc s. r.

NEDELA.

Po Ris. 23. Evang. sv. Mataja IX. 18—26. Jezus na žitek obūdi mrtvo dekličko. I gda to včini, veliko veselje napravi njenim žalostnim starišom. Delaj i ti tak! Razveseljavaj stariše svoje i svojih pajdašov i pajdašič s tem, da stopiš sam i da nagovoriš i one, da vstopijo v kršćanska društva. O kak lepa ljubezen do bližnjega je to!

Ljubezen do bližnjega. *)

Trbe šprelico i majstersko roko, da obdelamo svoje srce i priključimo njeno podobo na svetlo. Šprelico mamō, to je naša vola. S šprelicov močne vole vzdržno klešimo, da odsekamo robe svojega srca! Vsakši zna sam najbole, kakši so njegovi robovi: eden se nagible k skoposti, da ma zapreto dlan za sirmaka; drugi k maščūvalnosti, da njemi je žmetno odpustiti sovražnikom; tretji k nevoščencosti, da nikomi nikaj dobroga ne privošči, štri k sovražnosti, da je pun zamer do bližnjega; peti povprek s slabim življenjom pohūšuje svoje sobrate... O, klešimo! Odbijajmo robe! Vsakši den delajmo, da napravimo iz src umotvore kršćanske ljubezni! Šprelico mamō — volo. Trbe se zna tudi majstersko roko. Te sami iz sebe nimamo. Toda boža roka bo z nami. Bog da miloščo. Rad jo da. Molimo, prosimo gal

*) Predga dr. M. Opeke stolnoga kanonika v Ljubljani, Izdala tiskarna Niemann v Ljubljani.

Molimo kak je rad molo velki majster Beethoven: Samo edno te prosim, moj Bog, je pravo, ne henjaj delati v meni, da bom vsigdar bolši! Daj, da se na kakšisteč način vsigdar vračam k tebi i da sam rodoviten dobrih djanj! — Ja, poslušni nas Bog vse, da bomō rodovitni dobrih djanj, štera zori ljubezen. Amen.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Navuk za tretjerednike bo v Črensovcu zdaj v nedelo, to je 16. novembra odvečara ob 3.

Na nagrobni spomenek † dr. Ivanoczyja je Črensovska posojilnica darūvala 500 dinarov. — Za plemeniti dar najlepša hvala. — Te dar je zednim opomin našim bogatim narodnjakom i peneznim zavodom. Če ta siromaška posojilnica teliko žrtvuje za narodno stvar, se vūpamo, da bogati narodnjaki bodo več. — Spomenek bode lepi i bo delo slovenskoga umetnika. Dare sprejema vlč. g. Faflik Franc, pleb. v Kančovcih, p. Križevci, Prekmurje i tudi kak vsaki dar uredništvo našega lista i ga izroči g. plebanoši.

Smileni tovarj je prišo v štalō Bauer Samuel, gostilničara v Črensovcu. Izmed petih debelih gōsek je štiri pūsto krčmar i samo z ednov je odišo. A krčmar je ne šteo več tovarjske smilenosti vživati i zato je goske dao vse spoklati.

Telica je obladala tate v Brezovici, ki so jo vkradnoli pri Tōrnarovich. Ztrgala se njim je z rok, vūšla v jošje i tū se pasla, dokeč je gospodar ne naišeo i domo odpelao.

Na Martinišče so nabrali v bogojanskoj fari: Vogrin Mat. na Ivancih 337.25, Kočar Jožef v Bogojini 1092.75, Casar Martin v Strehovcih 196.50, Gōrek Franc na Būkovnici 32.50, bogojanski obrtniki na veselici 195, na blagoslavljanji kapele na Petancih pri Šiftar J. nabralo Klanjšček Št. 50, Dali so pa Kovačić Orša iz Nedelice 20, Ficko Ana iz Tišine 15, Gašpar J. gostilničar pa Novak Iv. z Markovec vsaki 50, Škrilec Kat. 20, N. N. iz Cankove 55 din. — Bog lepo platil!

Kalendarje Srca Jezušovoga so že najvećim naročnikom razposlani. Ki neso je dobili, je do konca tōga meseca gotovo dobijo, če plaćajo naročnino. — Ki je šče skūpiti, je dobi v uredništvu Novin v Črensovcu i v štamparijah v D. Lendavi, M. Soboti i Barnabaš Erdōšyji v M. Soboti po 6 Din. Po pošti 50 par več. Segajte po njih, ar jih nega dosta.

Sv. Jūrij. Pri nas se začne to nedelo, 16. t. m. sveti misijon. Vodili ga bodō v Slov. Krajini že dobro poznani gospodje lazaristi iz Celja. Molite za nas, da sv. misijon obrodi vno go dobroga sadū v naših dūšah.

Zaostani M. Listi so se začeli štampati. Štamparija ne je zadolela z delom, ar je z kalendaru mela vno go posla. Potrpjenje mejte, dobite je do rok.

Dete je vūmorila dekla iz Pōznanovec v Zlatnoj Gredi na državnom imanju, gde je na deli bila. Pri tom hūdodelstvu jo je zaloto delovodja Franc Kerec. Grešnica je izročena sodniji.

Kupšinci. Dnes tjedne se je vršo sestanek SLS pri nas, na šterom so nam tajnik g. Horvat Jožef v lepom govoru razložili politični položaj. Na sestanki smo bili punoštevilno navzoći i smo si ponovili odbor kmečke zveze. Zvoljeni so za: predsednika Vogrinčić Ivan, podpredsednika Nemec Matjaš, za tajnika i zavūpnika širitel Novin Šćančar Jožef, blagajnika Cipōt Matjaš, za odbornike pa Varga Franc, Nemec Jožef, Hochegger Jožef, Horvat Ivan, Bencak Janoš, Gomboc Ludvig, Murčič Štefan, Serūga Janoš, Bathori Franc, Horvat Janoš, Nemec Ludovik. — Ka kūrje tovarje mi tudi mamō, ne trebe povdarjati, samo ka nemajo sreće prinas. En je nesamo spokraljene kokoši mogo pūstiti prinas, nego še vreće, tak njemi je tesno bilo. Če ne bi strelao, bi ga v roke dobili.

Ki samo Novine majo naročene, pa ščejo dobiti kalendar, naj pošlejo 3 Din. v uredništvo Novin, pa ga dobijo za to ceno. Lehko pa tudi širiteb pobere vkup te peneze i naroči kalendare naročnikom Novin za 3 Din. Ki naročnine neje plačao, ne dobi kalendare, prle mora to poravnati.

Beltinci. Pri nas je ustanovljena posojilnica, štera bo posojila davala na falejši intereš.

Črensovcih. Pri nas je ustanovljena mle-karska zadruga. Dosta dobroga čakamo od nje.

P. n. uredništvi „Novin“ v Črensovcih. Z pogledom na pošteno objavo v Novinah št. 40 z dne 5. okt. 1924 sporočam, da je istina, ka je na ednom marofi po imeni Brestovac, bio razširjen beteg „griza“ i je mro en človek med delavci že doma na marofi i eden pa v špitali v Oseki, to sta tak dva mrtveca od pomora med 1400 delavcami. Zvün toga je vmro eden delavec, ki je pri nakladanji sena spadno s kol i si je pri tem vtrgno v šinjeki žile. Od vseh 1400 delavcev mam tri mrtvece, kak se pa guči v Prekmurji, bi jih vmrlo več kak jih je pa esi prišlo. Vse drugo so izmišlene laži od raznih nemoralnih ljudi, ki bi radi vsikdar samo spako delali. Za beteznike, ki so bili na gori pove-danom marofi, je bilo včas i vse preskrbljeno od zdravniške strani i se je tak griza stavila pa so zdaj že vsi delavci zdravi i dale delajo. Bo-lezni so krivi po večini delavci sami, ar so vsake vrste zelenjavo pojeli i poleg toga so nej šteli ali mogli nūcati svoje doblene hrane, ki je zdrav i bi njim nej škodila.

Na ljutomersko faro bodo vpelani 30. t. meseca novi g. plebanoš, Lövrec Andraš, doz-dajšnji kaplan v Ljutomeri (Lotmerki). — Že-lemo njim vse dobro v novom i težavnom dü-ševnom pastirstvi, predvsem pa obilen blagoslov z Srca Jezušovoga.

Marijin den na Cankovi. „O srečni dan ko gledamo vobraz — Dobrotniku, ljubitelju mladine!“ Tak smo pozdravile 12. oktobra svojega vrhovnega voditelja g. kanonika Fr. Časl, ki je obiskao našo Marijino družbo. Z radostjov smo čakali den, da prvokrat stōpina našo zemlo ško-fijski g. voditelj; a naša radost je zdaj ešče vekša, da znamo, ka bje v Maribori zaistino očetovsko srce za Marijine družbe. Skuze, štere so se pokazale pri predgi, so zvūnešnja zna-menja sklep naših src: Svojim voditelom ščemo biti: veselje oči, radost srca, Mariji pa zveste do smrti; tudi mo prosile, da ešče druge pri-pela pod svojo bandero. Procesija z Marijino podobo i navdušene reči nam ostanejo v ne-pozabnom spomini. Žal nam je bilo, da so gos-pod tak hitro odišli od nas. Vūpamo pa, da se na spromlad znovič vidimo! Marija i boži bla-goslov, jih naj sprejajata! — Marijina družba.

Veliki ogen je bio ra Gor. Bistrici, pri Jakšič Ivani i Kolenko Ferenci. Prvomi je vse zgorelo, samo steni so ostale, drugomi pa samo štale, ar je prednji tao hrama zidani. Škoda znaša nad 100.000 din. Nevarnost je bila velka za volo močnoga vetra. Zato hvala domačim i sosednim ognjegascem, šteri so z celov močjov delali ka so ogenj nej dale pūstili i ga pogasili.

Javna bolnica v Murskoj Soboti sprejema do nadaljnega zopet neomejeno število bolni-kov v oskrbo i zdravljenje. To pa velja sēveda

samo za bolnike z ozdravljimi boleznimi. Hiralci ki bolehaž na starostni, oslabeledosti i bolniki z neozdravljivimi boleznimi se slej ko prej ne sprejmejo, ker ti ne spadajo v bolnico, temveč v hiralnico. — Vse nalezljive bolezni kakor: trahom, griza, legar, spolne bolezni itd. se le-čijo v bolnicah brezplačno, neglede na tō, če je bolnik plačila zmožen ali ne. Revni bolniki pa se zdravijo v bolnicah brezplačno za vse bolezni. Oskrbne stroške nosi državni ubožni zaklad i se isti v nobenem slučaju ne bodo terjali od pristojnih občin, kot še vedno mislijo nekateri občinski predstojniki i se ravno radi tega branijo včasih na vso moč priznati temu ali onemu bolniku domovinsko pravico. — Na to se opozarjajo zlasti vsi gg. okrožni zdravniki i občinski predstojniki.

Noršinci. Naša kmečka zveza je mela svoj sestanek na vseh svecovo odvečera. Sko-ro vse kotrige so navzoče bile. Politični polo-žaj je orisao tajnik stranke. Obžalūvali smo, da so se v cenilno komisijo vsilili sami trgovci, šteri nikak nemrejo zastopati naš kmečki stan, ki je vreden, da ga vsi spostūjejo i lūbijo. V bodoče moro naše organizacije skūpno braniti čast našega ljudstva, vsigdar i povsod, da ne-bodo ostale neispolnjene naše upravičene želje tem menje pa, da bi se jih što drzno tlačiti ali onečastiti nam izročene pravice, naše svetinje. G. Banko Viktor so nam dali tudi dobro raz-vedrilo. Na to smo si po pretekloj tri letnoj dobi zvolili novi živ delaven odbor šteri naj spolni naš program. Predsednik: Čor Jožef, pod-predsednik: Čor Ivan, tajnik: Jančarič Števan, blagajnik: Donša Števan, odborniki: Legenj Mihalj, Žilavec Števan, Hidič Števan, Erjavec Števan, Nemeš Franc.

Našim delavcom naznanje. Den za dne-vom prihajajo tožbe, da voditelje delavcov (pa-lerje) po opravljenom deli od strani delavcov v Slavoniji zdaj tū doma neščo plačati zaslu-ženoga najema. Vsi polski delavci kak ste se s svojim palerom pogodili i pogodbo (kontrakt) podpisali, zahtevajte, da se vam vse to brez pogojno izplača pa bilo to v gotovini s pe-jnezi ali v naturi z zrnjom i či nej, lahko na-stopite pot rednoga sodišča. Pribijemo, da se to redno vsako jesen dogaja med delovodjaji i delavcami naše Slovenske krajine.

Uredna naznanila.

Lječnici, koji bi hteli da lsele v Ameriku, mogu saznati pobliže uslove sa vršenje lekarske prakse, koji se traže u svakoj pojedinoj državi Unije i u Argentini kod Iseljeničkog Komesarijata u Zagrebu. Primejuće se da lčari, koji idu u S. D. A. terete po novom zakonu kvotu.

Prepovedano je vnožiti, odavati i saditi samorodne trsje, kakše je i šmarnica, ar ta ma v sebi jako nevaren strup (gift) zvan metilni alkohol. Te pozroči velikō pijanost i je zdravji jako škodljiv. (Uradni list 36).

Za trahomske sobe mesečna najem-nina v sezonskem letu 1924/25. Po pravilniku o zatiranju trahoma naredba 156 Ur. lista št. 47 z dne 24. maja 1924 morajo županstva preskrbeti primerne prostore za zdravljenje trahoma, jih čistiti i skrbeti za redno kurjavo. Nadalje

morejo dati zdravniki, ki se zahaja v trahomsko štacijo na razpolago potrebne umivalnike i bri-sače, na občinske stroške. V sezonskom leti 1924/25 država ne bo plačala najemnine za trahomske sobe. Telko v vednost občinam, ki spadajo k posameznim trahomskim štacijam, da se dogovorijo med seboj glede plačevanja na-jemnine, glede čiščenja i kurjave trahomskih sob.

Srezki sanitetni referent:
Dr. Klančnik.

Politične drobnije.

„Ni jedna partaja pa ne more posve-dočiti, ka so tudi demokrati bili nepošteni, gda so bili na vladi“ — pišejo Murske Novine v 1. št. i trdijo, da je prej tudi naša krščanska stranka kriva, to je ka so njeni ministri tudi delali krivice. — Istina je pa to, ka naših ministrov nišče neje obtožo, kak so se drugi i čeravno jih obtoži, ga sodnija zavrne, ar so krivice ne delali v svojem ministerstvu. Od de-mokratskoga ministra dr. Žerjava pa je sam njegov naslednik Peleš izjavo, da njegovi računi pri bosanskoj kukurci namenjenoj -za si-rote, neso vredi. Od banke „Agrornerkur“ — od svinca itd. pa jeli g. demokratje, ne vredno pisati? Te demokratske rože itak smrdijo po celoj Sloveniji.

„Če ščeš v nebesa, plačaj!“ Pod tem naslovom pišejo „Murske Novine“ v 1. št., ka nekš katoličanski duhovnik na Goričkom računa 7 Din. od poti, najmre od kilometra, če ide be-teznika spovedavat. Ar to sumničenje i ogriza-vanje ide na nas vse katoličanske duhovnike na Goričkom — da vsaki lahko misli na vsakoga z med nas, ar ime krivca neje povedano — pozovemo mi gorički kat. duhovniki gospode sodnike dr. Maka, dr. Farkaša, g. fiškališa dr. Škerlaka, carinika Robiča, kral. notariuša Kodera i druge gospode demokratske stranke, ki te list vōdavajo, naj naznanijo tistoga kat. duhov-nika, ki pobira peneze, kak se više trdi. — Če to ne včinijo, bomō meli vsō demokratsko gos-podo, ki se zbira okoli toga lista i takše pi-sanje odobrava, za navadne hūdoželjne lažljivce, ogrizovalce. — Rk. duhovniki z Goričkoga.

Podjeda pod našimi nogami jezeroletno prekmursko zemljo — piše „Szabadság“ v 43. št. — Naša kultura je več stara, kak jezero let. Vogri so obhajali jezeroletnico svojega pre-seljenja v naše kraje i ōni gučijo vsikdar od „jezeroletne Madjarske“ (ezeréves Magyarország) Zakaj mislijo gospodje okoli Szabadsága samo na madjarsko jezeroletnico? Zakaj povdarjajo samo to v svojem listi? Zakaj ne priznajo zgo-dovino, ka sta tū prle bila slovenskiva vladara Kocel i Pribina? I zakaj ne prečtejo dr. Kará-csonyija zgodovino, ki čeravno Madjar, pri-zna, ka so Madjari od nas Slovincov dobili vero i kulturo? Bodimo pravični.

„Válasz Novinének.“ Pod tem naslovom „Szabadság“ za osebnost imenūje to, ka je naš list pisao, ka cenilna komisija neje zmenšala dohodnine. To neje osebnost, nego istina. Idite gospodje od vesi, do vesi opitajte narod, kak se njemi je dohodnina navrgla i v neštetihi slu-čajih dobite odgovor, da se njemi je ne zmenj-šala, nego ešče povekšala. Istino smo podpi-sali na podlagi pritožb, ki so se nam izročile.

Fabijola

ali

Cerkev v katakombah.

II. Boj.

Pokončali ste mi edino moje vūpanje i srečo mirnoga, domačega življenja, štero se mi je obetalo. Pa to je šče ne vse! Kak, volhun, ali špion, ste se privlekli v temnico, ste poslūšali i pazili na moje reči i nato ste se proti vsakšoj oliki postavili na sredi trga, razčemerili ste sodnika i casara i ves narod ste pobunili proti meni.

„Povem vam, da bo v našem varaši mela jakost i poštenost dosta več velave, kda vi od-nesete svoje pete kam inam! Ali enkrat šče vam zapovedavlem, da zapūstite mojo hišo, če ne se vas bom na drugi način rešila.“

„O ne, ne sva šče včas i pri konci, le po-trpiti!“ — obraz njemi je čim duže bole zevreo, vūsta pa so postajala bleđa, — zgrabo jō je za roko in jō je sūno nazaj na stolec. „Le pa-zite“ se njoj je zapreto, če ešče enkrat probate vujti ali pa za pomoč kričati, vam povem, da bo te vaš glas zadnji i prvi, naj se zgodi kaj-šteč! — Vi me ne ste samo iz družbe vrgli, nego pregnali ste me tudi iz Rima; nagnali ste me po sveti, da bom blodo okoli, kak tūhinec, brez prijatela i brez doma! Ali vam je to ne bilo zadosta, da ste si nasitili hūdobno düšo z maščūvanjom? — O ne, ešče moje peneze i mojō vrednoščo ste poželili! — pokoj, dobro ime, vrednoščo — — vse ste mi vničili, meni tūhinci!“

„Oj, ti cotasti nesramnik,“ je zakričala razdražena rimlanka, „v mojoj domačoj hiši me vūpate imenovati za navadno ciganico!“

„Da, vūpam! Jaz sem si pridobo po pra-vici, če ravno s hūdobijo, tao Agneškine vred-nošče. Z žūlnatimi rokami sam si ga zaslužo. Ništerno noč sem aldūvao za boj, s pomočjov hūdobnij dūhov, šteri so navse zadnje zmagali; i doma sem meo krvavi boj ešče z nikim dru-gim. Den za dnevom sem iskaō potrdila, do-kaze! Ali zdaj te nemam več pravice do svojega zasluženoga tāla?“

Imenūjte ga, kak ga ščete, jaz ga zovem za „krvavi denar“ — i kem bole sramoten je, tem grdeše je, da mi ga vzemete! Ravno tak je, kak če bi bogatec iz gobca kakšega psa potegno falat divjačine, za šteroga se je pes z vsov močjov mantrao.“

„Ne brigam se več za vas, ar vodi nekša domišlija“ njemi je odvrnola Fabiola, tak resno, da je vido, da postaja nemirna. Ve je pred njov stao človek zmešane pameti. Pogledala ga je i njemi je mirno odgovorila: Zdaj pa prosim, da odidete! Če potrebūjete penez, je lejko do-bite — samo le ite, da vas čemerje ne zmešajo popolnoma.“

„Kakša domišlija me denok vodi, to bi rad znao?“ „Da sem želela Agneškino vrednoščo i da mi je njena smrt prinesla dobiček.“

„Ve vam ga pa tudi je; casar sam mi je povedao, ki vam je vrednoščo podaro.“

Toga jaz ne znam. To pa znam, da bi raj od glada vmrla, kak pa da bi poželala kakše ver-stvo i le samo edno grūdico.“

„Ali smem misliti, da vam je to što drugi spravo? O, to mi je po nobednom tali never-jetno!“ — „Ali ka je pa to?“ Pri toj reči segne po paperi, šteri je ležao skoro poleg njega, kam ga je Korvin položō. Njegov srd se je pri tom nikelko polegeō, ar je priē mislo dokazati, da je vsega kriva Fabiola. Zdaj se njemi je razsvetilo v glavi, ali čemerji so se na novo vžgali, kar besneo je. S škripajočimi zobmi začne svoj pozdrav.

„Zdaj sem zagvūšan o vašoj nesramnosti, o vašem ropateljnosti i nevsmilenosti, ki je hūjša od vsega aa sveti! Le pogledjte casarski prepis — i kak lepo je pisan, — zlatimi litera-mi, — z zlatom obroblen — zdaj pa le povejte da je bio v tistoj kratkoj vōrici napravljen in napisan, v šteroj je bila vaša sestričina vsmrčena. Tudi onoga vrloga prijatela neščete poznati, ki vam ga je podaro? O, vse znam, kak se je bilo! Kda je Agneška bila v temnici, kda ste vi jōkali i meni v oči metali neumilenost, — meni tūhinci, — ravno te ste, vi gospica, premišlevali, vi modri-anka, njena dobra sestričina, kak bi si zagvūšali njeno herbijo. Poiskali ste si dobroga pisaca, da bi s svojim zlatim perom pokrio vašo lakomnost i vaše izdajstvo, do vaše rodbine.“

„Končajte, končajte“ — je kričala Fabiola na ves glas, ali zobstom se je protivila njegovim, divjim i žarečim ōčem.

Fulvij pa je še bole besneo i nadelūvao: „Zdaj mi ponūvlete peneze? Zdaj, da ste me tak nesramno oropali! Na kodiško palico ste me spravili i zdaj mi ščete dati miloščino — mi-loščino iz mojega zaslužka — iz zaslužka, šte-roga pekeo privoščū svojim žrtvam, dokeč ešče živī tūkar na zemli!“

Svet.

Cerkev se je porušila. V varaši Palermi v Italiji se je porušila pušpekova katedrala, stara lepa cerkev, v štero je šlo do 12 jezerljudi. Ravno te dni je v toj cerkvi bio euharistični kongres, i gda se je kongres zvečer končao, se je cerkev tisto noć porušila.

Z grozdjom hranijo živino. V južnoj Afriki je trsje tak obradilo, da grozdje sūšijo i polagajo živini.

Velika toča je bila v Italiji, tak da je bila do 20 cm. visika. Našli so tūdi po 1 kilō zmetne palate.

Prebivalstvo Amerike. Zedinjene države sō mele 1. januara letos 113 milijonov prebivalcov. Profesor za statistiko i biologijo dr. Gearl je zračunao, da bo leta 2000 v zedinjenih državaj 197.274.000 ljudi. Od te naprej pa začne število prebivalstva padati.

Sive oči. Zgodovina nam pravi, da je melo dosta velikih možov sive oči, tak Napoleon, Fridrik II. i Šekspir, pa tūdi dosta hūdodelcov ma sive oči. Amerikanci i Angleži so dognali, da ma 80% železniških vlakovoditelov sive oči. Takše majo tūdi marinari itd. Zrok je morebiti to, da sive oči dosta bole vidijo kak druge. Zednim pa je takšim ljudem tūdi prorojena žela po doživljajaj i potūvanji. Je pa šče tūdi poleg toga nekaj, ka je ne lepo. 90% vseh možkov z modrimi očmi je nezvestih. Od 23.000 hūdodelcov na Angleškom je većina sivooka.

Nevarna prisega. Znani predsednik najvišjega sodišča na Nemškom, Leitgeb, je bio prle sodnik v gorskom varaški. Nekši kmet bi morao prisegnoti; Leitgeb je znao, da po krivom prisegne i ga je probao na vse načine odvroti od prisega. Pa nikaj neje pomagalo; tūdi, če njemi je govorio od bože pravičnosti, se kmet ne dao pregovoriti, ostao je pri prisegi. Te zakliče Leitgeb sodniškomu slugi: „Odprite okna.“ Sluga njemi pravi: „Gospod sodnik, ve vidite, kakši veter je venil!“ „Nikaj ne škodi! Ar zdaj te kmet po krivom prisegne i vrag pride včas po njega. Ali mislite, da si dam okna pobiti, gda bo leto vrag s krivoprisežnikom skoz?“ „Gospod sodnik, raj ne prisegnem!“, je zakričao prestrašeni kmet i je popihao včas domo.

Domača politika.

Nova vlada je etak sestavljena:

Ministrski predsednik Nikola Pašić.
Podpredsednik in minister brez portfelja Marko Trifković.
Minister za notrašnje zadeve Boža Maksimović.
Minister za zvūnešnje zadeve dr. Momčilo Ninčić.
Minister za finance dr. Milan Stojadinović.
Minister za pravosodje dr. Edo Lukinić (demokrat).
Minister za prosveto Svetozar Pribičević (demokrat).
Minister za promet Andra Stanić.
Minister za javna dela Nikola Uzunović.
Minister za šume i rūde dr. Gregor Žerjav (demokrat).
Minister za trgovine dr. Prvislav Grisogono (demokrat).
Minister za poljedelstvo i zastopnik min. za agrarno reformo Krsta Miletić.
Minister za vere Miša Trifunović.
Minister za nar. zdravje i zastopnik min. za soc. politiko dr. Slavko Miletić.
Minister za izenačenje zakonov Marko Gjurić.

Minister za pošto i brzojav Velja Vukićević.

Minister za vojsko i mornarico general Dušan Trifunović.

To je štirje Orjunski demokratje, ovi pa vsi radikali.

Radić pobegno. Radići je batrivnost vujšla v pete i je odbežao s celov familijov vred pred meje. S svojim grdim jezikom je pokvario vse dobro i je služio Pašić—Pribičevićovoj politiki bole, kak štokoli drugi. Pa neje šo prazen prek meje. Kūpo je edno vilo v Zagrebi, Prpičovo, za 43 milijone rajnški, v šteroj je on s familijov vred brezplačno živo. Celo automobil je meo te zagovornik sirot. I takšo pogodbo je napravio s Prpičom, da će do termina na plačajo njegovi poslanci i pristasi te vile, te de palača nazaj Prpičova, vplačani milijoni do pa njegovi, Radićovi.

Kakši deset milijon dinarova dobi tak k šenki Radić. Lehko de on z interesa od te šume tak po „siromaškom“ živo prek orsačkih mej i zapelavao ljudstvo.

Zadnja seja parlamenta se je vršila 10. novembra. Na toj seji je prešeti kraljevski ukaz od otvoritvi novoga zasedanja parlamenta i ukaz od razpustitve parlamenta.

Nove volitve se bodo vršile 8. februara. — Volilci, to ščejo Pašić—Pribičević i Žerjav, ka bi njim dali pri volitvah većino zato, ka njihovi, ministri ki so državo, to je vas za milijarde okradnoli, ne bi prišli pred sod. Znamo, da se že naprej smejete na to s figov vu žepi.

Novā skupščina se odpre leta 1925. marca 7. Vūpamo se, ka z vekšov zmagov za tisto vladu, štero je vrgla samo zato Pašić—Pribičević—Žerjavova kompanija, ar je bila poštena.

Svetovna politika.

Anglija. Konservativac Baldwin je dobio od kralja nalogo, da sestavi novo vladu.

Amerika. Republikanec Coolidge je z velikov većinov zvoljen za predsednika Amerikanskih Zedinjenih Držav. Volitve so bile krvave, već ljudih je mrtvih i ranjenih. Kak povsod po sveti, tūdi tū je te zgage delalo veri sovražno demokratsko društvo, štero je spodobno našoj Orjuni.

Italija. Nov. 4. so po celoj Italiji obhajali god zmage. Velike procesije invalidov, dovic, sirot i drugih je korakalo k grobi „neznanoga vojaka.“ A te procesije so fašisti, to je vladne stranke pristasi napadnoli, celo poslance v njih. Napadi fašistov, so povzročili vnogo ran celo še smrt. Položaj vlade je zavolo teh krivic jako omajan.

Odstop austrijske vlade. Zavolo nesoglasja v pogajanaj med železničari i vladov je podao dr. Šeipel odstavko celokupne vlade.

Licitácija.

Dolgoveška (Hosszufalu) velika gostilna se novembra 23-ga popold. ob 2 vōri, onomi, ki najveć obeća, na 3 leta v arendo da.

48. Árverés.

A dolgavasi (Hosszufalu) nagyvendéglő f. hó 23-ikén, d. u. 2 órakor a legtöbbet igerőnek 3 évre bérbeadatik.

V dugoveškoj

(Lendvahosszufalun)

ciglenici se dobi, dokle je v zalogi. I. klase

črep 1000 kom. cigeo
po 1000 Din pa po 450 Din.

Peter Domačin:

Kotnjekov Janoš.

Meli so Janoš velko torbo od remenara... V to torbo so spravili malo stroška na dugo pot, v roki so meli palico, spōmin od davno pokojnoga plevanoša, pa so šli.

„Kama pa vi Janoš?“ jih je pitao potočić. Postao je starić i s prstom kazao:

„Tiho dete moje, bežim pred smrtjov...? Potok je brez reči pušio starca, za njimi je ostao. Ali ne tak brešček.“

„Hop, Janoš, stara kost, kama pa vi?“ tak je povedao.

„Tiho dete moje, tiho mali brešček, idem ta po sveti, bežim pred smrtjov.“

Zeleni praproti, potok, brešček, bela cerkva na njem, te naš celi sveti domaći svet, vse je segalo za starcom, da so se vlekli s trūdini koraki proti Breznovom bregi. Nevidna roka jih je držala i vlekla nazaj. Mili glas maloga zvona je jokao za njim: „Oča Janoš, kama bežite, oča Janoš?“

To jih je stavilo.

Strepetajočov rokov so brisali vroći curek z čela. Motne oči so iskale zavetje po okolici. I te so razgledali vrbō, staroga prijatelja s stihimi vejami z velkov votlinov.

„Brez skrbi oča Janoš,“ tak jih je zvalo drevo. „Već sto let poslušam šumenje vode, već znam, kak bi to kazao moj raztrgani gvant. Za moju votlino ne ve smrt, skrij se v njej sinek ljubleni, Janoš...“

Blizala se je tiha jesenska noć. Sive megle so plavale po dolini i trūdne čarne vrane so krožile nad njimi, iskale so varno streho za edno noć.

V liknji je varna streha za vrane, v vrbi sō najšli varno streho pred smrtjov Janoš... Vrane, vrbo, starca, vse je pokrila jesenska megla, človeče oko nebi moglo vdreti v to megleno goščo.

I te je prišeo sveteo angeo s tihimi, belimi peroti i postao je pred vrbov, da bi vido, kaj delajo Janoš.

Na drugoj strani je stala s čarnov kosov pravična ženska — smrt.

Janoš so sedeli v votlini. Na koleno so položili torbo, na torbo svojo sero glavo, okoli glave so meli k molitvi pripravljene roke, njuve vroće skuze so pa orale rjavo gladino torbe.

„Joče, moli... pusti ga“ — je pravo smrti angeo.

I smrt je bogala, ar je zvesti služabnik božji.

Senjali so Janoš... Najšli so svoje zvone, dva svetla strašna topa... „Ho, topničari, na delo vsi... Neprijatelj podpira...“ Stari topničar se obrne... Glejte ga... „Jaz sem, jaz, zvonar bogojnski, Kotnjekov Janoš!“

„Na meri, čarna smrt“ — je povedao angeo tretjić.

Glava starčeva se je poškalila z mokre torbe, brezi cilja sō mlatile njūve trūdne roke. Vidli so strašen boj, s krvjov poškropljeno polje. Zakričali so z hripranim glasom umirajoćih: „Bum! Bum! Med nje je vdarilo!“ Vidli so neprijateljsko vojsko; z na puško nasajenimi noži sō šli neprijateljski vojniki na topničare. „Joj, vmoro me je!“ so zakričali starić. Prekrižali so se i molili tiho zadnjo molitev: Zdrava Marija, milošće puna...

„Bum! Bum! Bum...“ so odgovarjali štūki iz domaćih zvonov. Sprevajali so staroga zvonara, šteroga je edno roko držao beli angeo, za drugo čarna tiha smrt.

I tihi smeh zlatoga mira je sveto okoli starčavih vūst, tiho je zašepetala stara vrba: „Zbogom hodi sinek — Janoš...“

Tak je bilo? Ne vem. Istina pa je, da je približno tak opisala smrt bogojnskoga zvonara v svojoj pesmici Lopertova Kristina vučenica v lepoj Bogojini. (Konec.)

Prekmurski dijak.

Končni smoter društva.

Moža spoznamo in ga tudi cenimo oziroma sodimo po delih, drevo je koristno ali škodljivo po sadu, ki ga rodi, društvo opazujemo po namenu, po smotru, ki ga hoće doseći. Vsaka organizacija ima neki namen. Saj brez namena, kar na slepo, niti posameznik ne živi, temveć si določi neki cilj — naj bo ta potem že kakršen koli — ki ga hoće doseći. Začrta si pot in tega se drži, četudj vodi skoz težave, četudi je zelo strm.

Društva brez namena sploh ni. Saj društva se ravno zato ustanavljajo, posamezniki, ki stremijo za istim ciljem, se ravno radi tega družijo, da se cilj, ki ga posameznik le težko doseže, ali ga sploh ne more doseći, z združenimi moćmi, s požrtvovalnim skupnim delom lahko doseže.

Namen je lahko različen; saj je vendar človeška narava tako različna. Eni stremijo za telesno popolnostjo, drugi se trudijo za dosego duhovne popolnosti, ta si šteje v najvećjō dolžnost vzbujanje narodne zavesti, oni napne vse sile za povzdigo prostega naroda; so pa tūdi, ki se ne zadovoljijo z dosego ene popolnosti, temveć bežijo po splošni povzdigi človeštva. Namenu primerno so tūdi pota različna, ki vodijo do cilja. Odtod tūdi različnost društev. Saj jih imamo v enem okraju, v enem mestu, celo na enem zavodu već. Športna, izobraževalna, nacionalna, pevska, dramska itd. društva se vrstijo druga za drugo s tako različnimi nameni, da se na zadnje človek niti orijentirati ne more.

Vsa društva pa imaju — ali bi vsaj morala imeti — neki skupni — končni — smoter, ki za njim težijo, v dosego katerega uporabijo vse moći in nameni posameznih društev so je pota, po katerih se pride do tega skupnega smotra. In kaj naj bi bilo ta končni smoter? V čem naj bi obstojalo tisto dobro, ki bi za njim težila vsa društva, za katerega bi se trudila z vsemi svojimi silami.

Po čem teži človeštvo? K čemu je nagnjen vsak posameznik od učenjaka dol do najprostejšega delavca, od kralja, ki biva v sijajnih palačah pa do revnega berača, ki blodi po ulicah in se preživlja po dobroti usmiljenih src? — Po sreči hrepenimo vsi, po blaženstvu. Že otrok, ko se še niti prav ne zaveda, ko še nima razsodnosti, ve, da mu je ena stvar prijetna, druga zoprna in se s svojo otroško razsodnostjo vedno odloči za stvar, ki mu je ugodna. Isto smemo reči o človeštvu sploh in o vsakem posamezniku posebej. Vsak je nagnjen k temu, da išče srečo, da si naredi življenje udobno, prijetno, sploh da ugodí svojim željam. Človek pa je nekaj več, ko druga živa bitja. Ima v sebi neki višji netvarni princip dušo, zato se ne zadovolji s telesnim ugodjem, kakor živali, temveč se vspeja do duhovnih dobrin. Duša pa je neumrjoča, ustvarjena za večnost in zato hrepeni po sreči, ki ji ne bo konca. In tako je končni smoter človeštva, dosega večnega blaženstva.

Isti smoter mora imeti društvo in vsi drugi nameni, ki jih imajo posamezna društva, so le — naj bodo — pripomočki, so le pot, ki se po njem pride do tega smotra. Izobrazba ljudstva, telovadba, petje, spoznavanje narave potom izletov, sploh vse mora voditi do spoznanja nečesa višjega, do spoznanja duha, večnosti, do vere v bivanje Boga. To mora biti središče, tista točka, okoli katere se suče društveno življenje. Ako društvo s svojim delovanjem ne stremi za tem ciljem, ako svojih sil ne žrtvuje v ta namen, temveč se izgublja v svetnih zadevah, je vse njegovo prizadevanje ničevno; njegov namen je pogrešen. Res je, skrbeti mora za zemeljski blagor ljudi, toda le pod vidikom, da služi to v dosego nadnaravne sreče. Resnično je tudi, da mora vzgajati može, ki bodo narod vodili, mu kazali pot skozi zemeljsko življenje, toda ti se ne smejo zadovoljiti samo s tem, temveč ozirati se morajo, da bo pot, ki ga kažejo narodu, peljal skozi časno blaginjo do večne sreče. Na to voditelji današnje dobe, ko človeštvo pozablja na svoj končni cilj in se nagiba proti zemlji ter teži za zemeljskimi zakladi, radi pozabijo in se oddaljijo od svojega pravega namena. In v tem tiči vzrok, da je naše društveno življenje nekako mrtvo, da vedno bolj nazaduje, propada, ker fraze, da se borimo za narod, za izobrazbo ljudstva, za krepost telesa, ne zadostajo, temveč mora biti neki višji vidik, pod okriljem katerega se vse to godi.

Ko društva zopet posvetijo svoje moči dosegi tega smotra in se ne bodo več izgubljala v iskanju samo zemeljskih dobrin, se izvrši v društvenem življenju preobrat in vzklije novo življenje.

Fr. K.

Pošta.

Kolenko I. D. Bistrica. Gotovo se bo tudi na Bistricaj botalo, samo more se prle podugšat stari proračun ali zglasati novi. Austrija je zglasala tri milijarde, ka de z cementom botala Muro i vodo k nam spravljala, zato bo naša država tudi branila svojo zemljo. Mamo vas na skrbi, ne bojte se. Št. Skledar. Turnišče. Pri- ditek meni, gda bom doma i mi te prinese naprej tevi reči, od šterivi mi pišete. Sobočan A. Gomilica. Vaša prošnja, štero ste po vašem

g. fiškališi poslali v Beograd, zato neje posluh- njena, ar bi mogli včas po prvoj pogodbi po- slati prošnjo i to v treh mesecah po pogodbi, vi ste se pa zglasili komaj za dve leti. Tkalec Ana. Lipa. Sept. 18. je javila oblast v Beograd da je spravila Vilmoša Tkalec v Ljubljano i ga namestila začasno v zgojevališči. Zdaj ga že go- tovo mate doma. Šimon. Šulinci. Prošnjo rek- rutov izroč, odnosno sam napisao i izroč na ministerstvi za socialno politiko. Prošnjo bo ministerstvo podpiralo, da dobijo od fin. mini- sterstva plačane potne stroške. Pogorelci. Lipa. Čentiba. Podpore Horvati Franci i Jožci Šo- vegeš ministerstvo lani neje moglo dati, ar v proračuni ne bilo zadosta penez. Letos bi se mogla podpora na novo prositi, mogoče bi se kaj dobilo. Sirote. Turnišče. M. Sobota. Tivadar Ana M. Sobota i sirota iz Törnšča ravno zato nesta mogle lani dobiti podpore i prošnjo bi mogle letos ponoviti. T. Puconci. Urgerali rešitev. Balazic. D. Bistrica. Ste čteli, ka je cela Štajarska z Prekmurjem vred komaj 15 dovolenj dobila za Ameriko. Amerika ravna z nami, ne moremo si pomagat. Gotovo pridete tudi vi ednok na vrsto. Fartek F. Šalovci. Bomo ob priliki urgerali rešitev prošnje. Numero smo vam pa zato naznanili, da nam jo napišete, gda želite hitrejšo rešitev. Črevljarska zadru- ga. Turnišče. Lončarska Filovci. Poslanec Klekl so prosili iz klasne lotrije podporo za vaše zadruge. Obljubljeno je, da jo dobite. Če jo dobite, dajte to naznanje g. narodnomi poslanci i to tudi, če je ne dobite do novoga leta. Vsem. Dužniki, naročnino plačajte! Občina Turnišče. Molbo za senje smo prekдали. Ali telko prosilcov je i teliko senj, da je teško vti- pati, da je dobite. Prošnja je vpelana pod bro- jom V. No. 17000.

Prekmursko lovsko društvo v M. Soboti vabi svoje člane k rednemu

občnemu zboru

na dan 29. novembra ob 1. uri popoldne v gostilno Kemény & Benkó.

M. Sobota, 11. XI. 1924.

ODBOR.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri ERDŐSY BARNABAŠ, trgovci z papirrom i igračkami v Murskoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

V Dolnji Lendavi na glavnem mestu edna hiža po fal cení se proda.

Pozve se lahko v uredništvi.

Pri WEISSENSTERN/ trgovci v Dolnji Lendavi se dobi

MAŠINI

za šivati z garanteranijom Kaiser, Critzner, Dürkop i Nauman fabrike za švelje i za obrtnike — Tak tudi večjele

biciklini,

gumiji i deli. Ponošene bicikline v dobrom stani kupin

Iščem iz dobre familije ednoga učenca za mlinar. GYÖRKÖS PETER mlinar Lutverci p. G. Radgona

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDAVALA plača najbolje dolarje in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

FALCIGEOČREP.

Puconska ciglenica oda cigeo i črep — zavola pomenkanja pro- stora — kupcom ti ga odpelajo od dnes naprej do konca toga leta, proti plačili v gotovini po nasled- njoj nižanjoj ceni:

cigeo (za zidanje) po 550 Din.
črep (fab.) po 1400 „
za 1000 falačov.

KUPITE!

PRODATE!

Posestva, gostilne, trgovine itd. želite.

Realitetna pisarnica

„SILVAR“ Ljutomer, Stari trg 47.

Najboljše bronaste zvonove po najnižjih cenah v Jugoslaviji dobavlja samo

LIVARNA ZVONOGLAS MARIBOR

odlikovana z zlato kolajno.

Neprekosljiva harmonija, čisti, trajni glasovi, hitra postrežba, večletno jamstvo.

Zahvalna pisma č. č. duhovščine so vsakemu na ogled.

OBRTNA BANKA,

PODRUŽNICA V

LJUTOMERU

KUPOJE

dolare in druge valute po najvišjem dnevnem tečaju

DAJE

obrtne in trgovske kredite pod zelo ugodnimi pogoji

Interurban

telefon štev. 2.

OBREŠTUJE

vloge na tekoči račun in hranilne knjižice pod najugodnejšimi pogoji.

Račun ček. urad

Ljubljana št. 12726.